

Buugga Daanyeel - Boqol iyo Saddexaad

*Furfuridda Waxsii-sheegga: Fahamka Saddexleyda Adeegsiga
Qaab-dhismeedyada Waxsii-sheegga*

Jeff Pippenger
2024-02-29

Waxa aynu ka fiirsanaynay adeegsiyada saddex-geesoodka ah ee waxsii sheegidda. Tani waxaynu u samaynaynaa ujeeddada ah in la aqoonsado in markii Rabbigu furfuray lixdii aayadood ee ugu dambeeyey ee Daanyeel kow iyo toban, xilligii burburkii Midowgii Soofiyeeti ee “wakhtiga dhammaadka” sannadkii 1989, la soo saaray “korodh aqoon” oo loogu talagalay inuu tijaabiyo jiilkaas ka mid ah dadka Ilaah.

Oo wuxuu yidhi, Tag jidkaaga, Daanyeelow, waayo erayadu way xiran yihiin oo la shaabadeeyey ilaa wakhtiga ugu dambaysta. Qaar badan waa la daahirin doonaa, oo cad baa laga dhigi doonaa, oo waa la tijaabin doonaa; laakiinse kuwa sharka leh si shar leh bay u falayaan; oo kuwa sharka leh midkoodna ma uu garan doono; laakiinse kuwa xigmadda leh way garan doonaan. Daanyeel 12:9, 10.

Mar kasta oo run uu furo Libaaxa qabiilka Yahuudah, Shayddaanku wuxuu ka shaqeyaa inuu farriinta ka hor istaago. Iska-caabbintii laga hor keenay runihii lagu muujiyey aayadahaas ugu dambeeya ee Daanyeel kow iyo tobaad waxay khasab ka dhigtay daraasad qoto dheer oo ku saabsan runaha la xidhiidha aayadahaas, si aanay u taagnaan difaac quduus laga sameeyey khaladaadkii la soo jeediyey si loo wiiqo runihii la muujiyey. Mid ka mid ah mabaadi’da iftiinka loo soo saaray intii dooddaas lagu jiray wuxuu ahaa adeegsiga saddex-geesoodka ah ee wax sii sheegidda. Markii hore waxaa lagu aqoonsaday isagoo ku xidhan baahida loo qabo in si sax ah loo garto waxa “kan joogtada ah” ee kitaabka Daanyeel uu matalayey (jaahilnimada), iyo taariikhda saxda ah ee la xidhiidha “qaadista kan joogtada ah” (508 AD).

Aqoonsiga saddex awoodood oo wax baabbi’iya inay yihiin qaab-dhismeedka wax sii sheegidda, oo la barbar dhigay qaab-dhismeedkii Millerite ee wax sii sheegidda oo ahaa labada awoodood ee wax baabbi’iya ee ugu horraysa, iyo aqoonsigii Millerite ee “kan joogtada ah” inuu yahay jaahilnimada, waxay bixiyeen taariikh waafaqsan lixda aayadood ee ugu dambeeya ee Daniel kow iyo toban, sida ay Walaashii White tidhi inay tahay. Sidaas awgeed, iska-caabbintii ka dhanka ahayd aqoontii aan la furin ee wakhtiga dhammaadka sannadkii 1989, waxay dhalisay iftiin ka sii weyn, markii aqoontu korodhay, waxayna sidoo kale aqoonsatay xeerar gaar ah oo ku saabsan dhaqdhaqaaqa malaa’igta saddexaad, kuwaas oo la barbar socday horumarinta qaar ka mid ah xeerarkii wax sii sheegidda ee la soo ururiyey laguna adeegsaday dhaqdhaqaaqa malaa’igta kowaad ee William Miller.

Waxa aynu ka fiirsannay ku-dhaqanka saddex-geesoodka ah ee saddexda Rooma, saddexda dhicitaanno ee Baabuloon, iyo saddexda Eliyaah; imminkana waxa aynu ka hadlaynaa saddexda rasuul ee jidka u sii diyaariya Rasuulka Axdiga. Waxa aynu aqoonsannay is-dulsaaryo dhow iyo

isbarbar-yaac u dhexeeya saddexda Rooma iyo saddexda dhicitaanno ee Baabuloon, iyo sidoo kale isbarbar-yaac dhow oo la leh saddexda Eliyaah iyo saddexda rasuul ee jidka sii diyaariya. Maalmaha ugu dambeeya William Miller iyo Future for America labaduba waxay metelaan Eliyaahii saddexaad, iyo sidoo kale rasuulkii saddexaad ee jidka sii diyaariya. Ciise had iyo goor wuxuu dhammaadka wax ku tusaaleeyaa bilowga wax, dhaqdhaqaaqa malaa'igta kowaadna wuxuu isbarbar socdaa dhaqdhaqaaqa malaa'igta saddexaad.

“Ilaah wuxuu farriimaha Muujintii 14 siiyey meeshooda ku jirta safka waxsii sheegidda, hawshooduna ma joogsato ilaa la gaaro xidhitaanka taariikhda dhulkan. Farriimaha malaa'igta kowaad iyo tan labaad weli waa run waqtigan qusaysa, waana inay barbar socdaan kan tan dabadeed imanaya. Malaa'igta saddexaad digniinteeda waxay ku dhawaaqdaa cod weyn. ‘Waxyaalahaas dabadood,’ ayuu Yooxanaa yidhi, ‘waxaan arkay malaa'ig kale oo samada ka soo degaysa, iyadoo leh amar weyn, dhulkuna wuxuu ku iftiimay ammaanteed.’ Iftiinkaas dhexdiisa, iftiinka saddexda farriimood oo dhan ayaa laysugu geeyey.” *The 1888 Materials*, 803, 804.

Dhaqdhaqaaqii malaa'igta koowaad iyo tan labaad waxa hoggaaminayey William Miller. Sister White waxay Miller u aqoonsanaysaa “fariin-wadihii la doortay.”

“William Miller waxa uu qas ku waday boqortooyadii Shaydaanka, oo cadowgii weynaa wuxuu doonayay inuusan oo keliya ka hortagin saamaynta farriinta, balse inuu baabbi'iyay farriinwadaha laftiisa.” *Spirit of Prophecy*, mugga 4aad, 219.

Waxay sidoo kale caddaynaysaa in Miller lagu matalayay labadaba Eliyaah iyo Yooxanaa Baabtiisaha.

“Kumanyaal ayaa loo horseeday inay aqbalaan runta uu William Miller ku wacdiyey, waxaana la soo kiciyey addoommo Ilaah oo ku jira ruuxa iyo xoogga Eliyaah si ay farriinta u naadiyaan. Sida Yooxanaa, kii Ciise ka hor maray, kuwii ku wacdiyey farriintan culus waxay dareemeen inay ku qasban yihiin inay faaska dhigaan xididka geedka, oo ay dadka ugu yeedhaan inay soo saaraan midho u qalma toobadkeenka.” *Early Writings*, 233.

Yooxanaa Baabtiisaha, kii sida uu Ciise sheegay ahaa Eliyaasii labaad, wuxuu kaloo ahaa rasuulkii ugu horreeyey ee loo diray inuu jidka u sii diyaariyo Rasuulka Axdiga. Sidaas daraaddeed way caddahay in dhaqdhaqaaqa malaa'igta saddexaad uu yeelan doono “rasuul la doortay.” Rasuulkaas waxaa horay u sii astaysay tusaalayn ay mataleen Eliyaas, Yooxanaa Baabtiisaha, iyo William Miller. Miller iyo labadaas rasuul ee la doortay waxay wadajir u metelaan bilowga iyo dhammaadka dhaqdhaqaaqa saddexda malaa'igood ee Muujintii afar iyo tobnaad, sidaasna, iyagoo wada jira, waxay u metelaan labadaba Eliyaasii saddexaad iyo weliba rasuulkii saddexaad ee loo diray inuu jidka u sii diyaariyo Rasuulka Axdiga.

In la diido farriinta midkood bilowga ama dhammaadka ee rasuulka la doortay waa dhimasho, farriinta Future for America-na waxay ku dhisan tahay adeegsiga nebinimo ee “line upon line,” taas oo ah hab-raaca roobka dambe. Iyada oo la adeegsanayo “line upon line” ayaa la caddaynayaa in dhaqdhaqaaqii Millerite uu astaan u ahaa dhaqdhaqaaqa Future for America. Astaanta jidka ee taariikhda Millerite waa William Miller, oo ah “rasuulka la doortay.” In la diido astaantaas jidka

waa in la diido farriinta; sidaas darteedna waxaa lagu caddaynayaa bilowga iyo dhammaadka Adventism-ka in diidmada rasuulka ay sidoo kale tahay diidmada farriinta, maxaa yeelay farriintu waxay aqoonsanaysaa rasuul la doortay. Sidaa darteed, in la diido farriinta waa in la diido rasuulka, iyo lidkeedaba. Haddii aanu jirin ciyaaryahan, ma jirto ciyaar.

“Waxaa dib laygu tilmaamay ku dhawaaqistii imaatinkii ugu horreeyey ee Masiixa. Yooxanaa waxaa lagu soo diray ruuxa iyo xoogga Eliiyaah si uu jidka ugu sii diyaariyo Ciise. Kuwii diiday markhaatifurka Yooxanaa wax faa’iido ah kama helin waxbaristii Ciise. Mucaaradnimadoodii ay ka muujiyeen farriintii sii sheegaysay imaatinkiisa waxay dhigtay meel aanay si fudud ugu aqbali karin caddaynta ugu xooggan ee muujinaysay inuu isagu yahay Masiixa. Shayddaan wuxuu hoggaamiyey kuwii diiday farriintii Yooxanaa inay weli sii durkaan oo ay diidaan oo iskutallaabta ku qodaan Masiixa. Markay sidaas sameeyeen, waxay isa saareen meel aanay ka heli karin barakadii maalintii Bentakostiga, taas oo bari lahayd jidka loo galo meesha quduuska ah ee jannada. Jeexiddii daaha macbudku waxay muujisay in aan mar dambe la aqbali doonin allabaryadii iyo qaynuunnadii Yuhuudda. Allabarigii weynaa waa la bixiyey waana la aqbalay, oo Ruuxa Quduuska ah ee soo degay maalintii Bentakostiga wuxuu maanka xertii ka jeediyey meesha quduuska ah ee dhulka una qaaday tan jannada ku taal, meesha Ciise ku galay dhiiggiisa qudhiisa, si uu xertiisa ugu daadiyo faa’iidooyinka kafaaraggudkiisa. Laakiin Yuhuuddu waxaa looga tegay gudcur buuxa. Waxay lumiyeen iftiin kasta oo ay ka heli kari lahaayeen qorshaha badbaadada, welina waxay ku kalsoonaayeen allabaryadoodii iyo qurbaannadoodii aan waxtarka lahayn. Meesha quduuska ah ee jannadu waxay beddeshay tii dhulka, hase ahaatee waxba kama ay ogayn isbeddelkaas. Sidaas daraaddeed kama ay faa’iidaysan karin dhexdhexaadinta Masiixa ee meesha quduuska ah.

“Kuwo badan ayaa si argagax leh u eegaya jidkii Yuhuuddu ku mareen diidmadii iyo iskutallaabta ku qodiddii Masiixa; oo markay akhriyaan taariikhda xadgudubkii ceebta badnaa ee lagu sameeyey Isaga, waxay u malaynayaan inay jecel yihiin Isaga, aynaan u diideen sidii Butros yeelay, ama u qodbeen iskutallaabta sidii Yuhuuddu yeeleen. Laakiin Ilaaha akhriya quluubta dadka oo dhan ayaa imtixaanka keenay jacaylkaas ay qirteen inay u hayeen Ciise. Samada oo dhammu waxay danayn qoto dheer ku daawanaysay sida loo aqbalay farriintii malaa’igta kowaad. Laakiin kuwo badan oo qirtay inay jecel yihiin Ciise, oo ilmada daadiyey markay akhriyeen qisada iskutallaabta, ayaa ku jeesjeesay warka wanaagsan ee imaatinkiisa. Halkii ay farriinta ku qaabili lahaayeen farxad, waxay ku sheegeen khiyaano. Waxay naceen kuwii jeclaa muuqashadiisa, oo kaniisadaha ayay ka xireen. Kuwii diiday farriintii kowaad kama ay faa’iidaysan karin tan labaad; mana ayan ka faa’iidaysan qayladii habeenbadhka, taas oo loogu talagalay inay u diyaariso inay rumaysad kula galaan Ciise meesha ugu quduusan ee macbudka jannada. Oo markay diideen labadii farriimood ee hore, waxay sidaas u madoobeeyeen garashadoodii si aanay wax iftiin ah ugu arki karin farriinta malaa’igta saddexaad, taas oo muujinaysa jidka loo maro meesha ugu quduusan. Waxaan arkay in sida Yuhuuddu iskutallaabta ugu qodeen Ciise, sidaas oo kale kaniisadaha magaca uun ahi ay iskutallaabta ugu qodeen farriimahan; sidaas daraaddeedna aqoon uma leh jidka loo maro meesha ugu quduusan, mana ay ka faa’iidaysan karaan shafeecada Ciise ee halkaas. Sida Yuhuuddii bixisay allabaryadooda aan waxtarka lahayn, iyaguna waxay kor u bixiyaan baryadooda aan waxtarka lahayn qolka uu Ciise ka tegey; Shayddaankuna, isagoo ku faraxsan

khiyaanada, wuxuu isu ekaysiiyaa qof diineed, oo wuxuu maanka Masiixiyiintan qirta u jiheeyaa xaggiisa, isagoo ku shaqaynaya xooggiisa, calaamadihiisa, iyo yaababkiisa beenta ah, si uu dabinkiisa ugu adkeeyo.” Early Writings, 259–261.

Kuwii “diiday maraggii Yooxanaa waxba kama ayan faa’iidin waxbariddii Ciise,” oo kuwii “diiday farriintii kowaadna waxba kama ayan faa’iidin tii labaad; mana ayan ka faa’iidin qayladii saqda dhexe.” Adeegiddii Yooxanaa waxay ka horraysay baabtiiskii Masiixa, kaas oo wax yar dabadeed macbudka nadiifiyey bilowgii adeeggiisa. Adeegiddii Miller waxay diyaarisay in Masiixu daahiro wiilashii Laawi markuu si kedis ah u yimid Oktoobar 22, 1844. Mid kasta oo ka mid ah labadaas markaati, diidmada rasuulka jidka diyaariya waxay u dhigantaa dhimasho.

Daahirinta iyo nadiifinta uu Masiixu ku dhammaystiray hawshiisii isagoo ah Rasuulka Axdiga waxay ahayd ujeeddadeedu inay kor u soo qaaddo dad fuliya hawsha qaadista farriinta badbaadada dunida. Hawshaas waxaa la dhammaystiraa ka hor muddada wakhtiga ee ka dhigan goorta xukunka fulinta ahi bilaabmo. Burburkii Yerusaaalem ee taariikhda xertiisu wuxuu matalaa xukunka fulinta ah, Adventism-kuna wuu ka leexday mas’uuliyaddii saarnayd ee ahayd inay hawshaas gutaan, hase yeeshee Rabbigu wuu isku dayay inuu iyaga isu soo ururiyo. Wuxuu dadkiisa ku hoggaamiyey inay daabacaan shaxdii 1850-ka oo ah matalaadda sawireed ee farriintii ay dunida u qaadi kari lahaayeen.

“Ma ahayn doonista Ilaah in Israa’iil afartan sannadood ku warwareego cidlada; wuxuu doonayay inuu toos ugu hoggaamiyo dalka Kanaan oo uu halkaas ku dejiyo iyagoo ah dad quduus ah oo faraxsan. Laakiin ‘ma ay geli karin rumaysadla’aanta aawadeed.’ Cibraaniyada 3:19. Dib-u-noqoshadoodii iyo riddnimadoodii aawadeed ayay cidlada ku baabba’een, waxaana la soo kiciyey kuwo kale si ay u galaan Dalka Ballanqaadka. Sidaas oo kale, ma ahayn doonista Ilaah in imaatinka Masiixu sidaas u dheeraado iyo in dadkiisu sannado intaas le’eg ku sii nagaadaan dunidan dembiga iyo murugada leh. Laakiin rumaysadla’aantu way ka fogeysay Ilaah. Maaddaama ay diideen inay qabtaan hawshii uu iyaga u doortay, kuwo kale ayaa la soo kiciyey si ay u naadiyaan farriinta. Naxariis uu dunida u hayo aawadeed, Ciise wuxuu dib u dhigaa imaatinkiisa, si dembilayaashu u helaan fursad ay digniinta u maqlaan oo ay isaga ugu helaan gabbaad ka hor intaan cadhada Ilaah la soo daadin.” Murankii Weynaa, 458.

Haddii Adventism-ku uu adkaystay oo keliya rumaysadkooda, “shuqulkoodu wuu dhammaystirmi lahaa.”

“Haddii Adventistayaashu, niyad-jabkii weynaa ee 1844 dabadiis, rumaysadkooda ku adkaysan lahaayeen oo ay si midaysan u raaci lahaayeen hanuunka furnaaday ee Ilaah, iyagoo aqbalaya farriinta malaa’igta saddexaad oo ku dhawaaqaya dunida iyada oo lagu jiro xoogga Ruuxa Quduuska ah, waxay arki lahaayeen badbaadada Ilaah, Rabbiguna si xoog leh buu ula shaqayn lahaa dadaalladooda, hawshuna way dhammaan lahayd, Masiixuna mar hore ayuu iman lahaa si uu dadkiisa ugu qaato abaalgudkooda. Laakiin muddadii shakiga iyo hubanti-la’aanta ahayd ee ka dambaysay niyad-jabkaas, qaar badan oo ka mid ah kuwii rumaysnaa imaanshaha ayaa ka tanaasulay rumaysadkoodii.... Sidaas daraaddeed hawshii waa dib u dhacday, dunidiina mugdi baa looga tegey. Haddii dhammaan jidhka Adventist-ku ay ku

midoobi lahaayeen amarrada Ilaah iyo rumaysadka Ciise, taariikhdeenu intee bay uga duwanaan lahayd!” Evangelism, 695.

Gu’gii 1844-kii, Rasuulkii Axdiga ayaa daahiriyeey dhaqdhaqaaqii Millerites-ka, dabadeedna xilligii Dayrta ayuu keenay farriintii malaa’igta saddexaad. Miller, farriintiisii, iyo dhaqdhaqaaqii uu matalayay, waxay dhammaystireen masaalka tobanka bikradood. Shirkii teendhooyinka ee Exeter, NH, farriintii Qayladii Saqda-dhexe ayaa timid, laba bilood oo gaaban gudahoodna waxaa la muujiyey bikradihii saliidda lahaa. Labadii qaybood waa la muujiyey, malaa’igtii saddexaadna waxay timid iyadoo gacanteeda ku sidata farriin la cuni lahaa, hase yeeshee bikradihii xigmadda lahaa “waxay ka tageen rumaysadkoodii” intii lagu jiray “muddadii shakiga iyo hubanti-la’aanta.”

“Muddadii shakiga iyo hubanti-la’aanta” waxaa wakiil ka ahaa xertii markii uu dhintay, laakiin maalintii saddexaad ayuu bilaabay inuu xertiisa u furo farriinta sarakicitaankiisa, mana ay “ka tanaasulin rumaysadkoodii.” Muddadii shakiga iyo hubanti-la’aanta ee bikradaha xigmadda leh ee dhaqdhaqaaqii farriimaha malaa’igta koowaad iyo tan labaad waxay sii socotay qiyaastii saddex sano, markaas oo Rabbigu u muujiyey Sister White inuu gacantiisa u fidiyey si uu mar kale u soo ururiyo hadhaaga dadkiisa. Wuxuu dadkiisa hoggaamiyey inay bilaabaan hawshooda daabacaadda oo ay soo saaraan miiska labaad ee Xabaquuq, laakiin “kuwo badan oo ka mid ah rumaystayaashii advent-ka ayaa ka tanaasulay rumaysadkoodii.... Sidaas ayaa shaqadii loo hor istaagay, duniduna gudcur ayaa looga tegay.”

Sannadkii 1849, William Miller, oo ahaa farriintii la doortay ee farriinta malaa’igta koowaad iyo tan labaad, ayaa la aasay. Haddii bikradihii xigmadda lahaa ee Oktoobar 22, 1844 ay “rumaysadkooda adkeeyeen oo ay si midaysan ugu sii socdeen hanuunka furnaa ee qaddarinta Ilaah,” Rabbigu wuxuu soo kicin lahaa farriinle kale oo ku imanaya ruuxa iyo xoogga Eliiyaah. Taas beddelkeeda, “imaatinka Masiixa” ayaa “dib u dhacay, dadkiisuna” “sidaas oo kale” sidii reer binu Israa’iiltii qadiimiga ahayd ayay “sii joogi lahaayeen” “sanado badan dunidan dembiga iyo murugada leh.”

Boqol iyo lix iyo labaatan sannadood ka dib kacdoonkii 1863, Rabbigu wuxuu soo kiciyey rasuulkii la doortay ee malaa’igta saddexaad. Hawshiisu waxay ahayd labadaba inuu jidka u sii diyaariyo Rasuulka Axdiga si uu si kedis ah ugu yimaado macbudkiisa oo uu u galo xidhiidh axdi ah la leh boqol iyo afartan iyo afar kun, inta lagu jiro dhacdooyinka gabagabada ee xukunka baadhista, iyo weliba inuu soo bandhigo farriin ka hor imanaysa isbahaysiga saddex-geesoodka ah ee Axaab, Yesebeel iyo nebiyadeeda muddada Xukunka Fulinta, kaas oo ka bilaabma sharciga Axadda ee dhowaan imanaya.

Rasuulka saddexaad ee jidka diyaariya wuxuu metelaa hawl, farriin, rasuul, iyo dhaqdhaqaaq inta lagu jiro muuqaallada gabagabada ee Xukunka Baarista. Eliyaahii saddexaad wuxuu metelaa hawl, farriin, rasuul, iyo dhaqdhaqaaq inta lagu jiro muuqaallada gabagabada ee Xukunka Fulinta. Farriinta rasuulka jidka diyaariya, iyo farriinta Eliyaah, waa farriinta hoogga saddexaad ee saddexda Hoog ee Muujintii cutubyada siddeed ilaa kow iyo tobnaad.

Taariikhda uu u taagan yahay rasuulka jidka diyaariya, farriinta Hoogga saddexaad waxay u taagan tahay Buunka ugu yeedhaya Adventism-ka La’odikiya in uu “iga iibsado dahab dab lagu tijaabiyey,

si aad u taajirto; iyo dhar cad, si aad u labisato, oo aan ceebta qaawanaantaadu u muuqan; indhahana mari dawo-indhood, si aad u aragto.” Waa farriinta jacaylka Ilaah oo dadka Ilaah tusaysa xadgudubyadooda, waayo “inta uu” jecel yahay, “wuu canaantaa oo edbiyaa.” Waa farriinta xaqnimada Masiixa oo dadka ugu yeedhaysa inay aqbalaan dabecaddiisa, taas oo la muujiyo muddada wakhtiga ah ee Rasuulka Axdigu gudanayo shaqada nadiifinta macbudka nafta; sidaas daraaddeedna wuxuu kuwa uu jecel yahay ugu yeedhaa inay muujiyaan dabecaddiisa oo ay “sidaas darteed u kululaadaan, oo toobad keenaan,” maxaa yeelay isagu wuxuu joogaa “albaabka” kala-sooca wakhtiyada, kaas oo u taagan xidhitaanka muddada tijaabada, meesha uu Adventism-ka La'odikiya “afka” kaga “matoori doono.” “Albaabkaas” kala-sooca wakhtiyadu waa albaabka uu isagu “furo, oo ninna xidhi karin; oo xidho, oo ninna furi karin.”

Waxa jira is-khilaaf u eg oo lagu xalliyo ku-dhaqanka “xarriiq ku dul xarriiq,” hase yeeshee qaar badan laga yaabee inayan xitaa garanaynin is-khilaafkaas u eg. Marka la xalliyo, wuxuu sii caddaynayaa kala-guurka ka yimaadda Xukunka Baaritaanka una gudbaya Xukunka Fulinta, kaas oo dhaca marka dhowaan la meelmariyo sharciga Axadda. Waxaa lagu xalliyaa aqbalidda in Bentakost uu tusaale ahaan u taagan yahay sharciga Axadda ee dhowaan imanaya ee Maraykanka. Si aynu u dhammaystirno tixgelintenna ku saabsan rasuulka saddexaad ee jidka diyaariya isagoo astaan u ah Xukunka Baaritaanka, marka loo eego Eliyaah saddexaad oo ah astaan Xukunka Fulinta, waxaannu wax ka qaban doonnaa is-khilaafkan u eg.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Malaa’igta ku midoobaya ku dhawaaqidda farriinta malaa’igta saddexaad waa inuu dunida oo dhan ku iftiimiya ammaantiisa. Halkan waxaa lagu sii sheegay hawl baaxaddeedu tahay tan dunida oo dhan gaadha, lehna xoog aan caadi ahayn. Dhaqdhaqaaqii imaatinka ee 1840–44 wuxuu ahaa muujin sharaf leh oo ka mid ah awoodda Ilaah; farriintii malaa’igta kowaad waxaa la gaadhsiiyey saldhig kasta oo adeegga wacdiga ah oo dunida ku yaal, dalal qaarkoodna waxaa ka jiray xiisaddii diineed ee ugu weynayd ee lagu arkay dhul kasta tan iyo Dib-u-habayntii qarnigii lix iyo tobnaad; hase yeeshee, kuwaas waxaa ka sii weynaan doona dhaqdhaqaaqa xoogga badan ee hoos imanaya digniinta ugu dambaysa ee malaa’igta saddexaad.”

“Shaqadu wuxuu la mid ahaan doonaa kii Maalinta Bentakostiga. Sida ‘roobkii hore’ loo bixiyey, daadinta Ruuxa Quduuska ah markii bilowgii injiilka, si uu u soo bixiyo abuurka qaaliga ah, sidaas oo kale ‘roobkii dambe’ ayaa la bixin doonaa dhammaadkiisa si uu goosashada ugu bisleeyo. ‘Markaasaynu garan doonnaa, haddaannu ku sii adkaysanno inaynu Rabbiga garanno; bixitaankiisu wuxuu u diyaarsan yahay sida waaberiga; oo wuxuu inoogu iman doonaa sida roobka, sida roobka dambe iyo roobka hore ee dhulka.’ Hoosheeca 6:3. ‘Haddaba reyreeya, carruurta Siyoon, oo ku farxa Rabbiga Ilaahiinna ah; waayo, wuxuu idin siiyey roobkii hore qiyaas ahaan, oo wuxuu idiin soo dejin doonaa roobka, roobkii hore iyo roobkii dambe.’ Yoo’eel 2:23. ‘Maalmaha ugu dambeeya, ayaa Ilaah leeyahay, waxaan Ruuxayga ku shubi doonaa binu-aadmiga oo dhan.’ ‘Oo waxay noqon doontaa in ku alla kii magaca Rabbiga ku dhawaaqaa uu badbaadi doono.’ Falimaha Rasuullada 2:17, 21.”

“Shaqada weyn ee injiilka ma aha inay ku dhammaato muujin ka yar oo awoodda Ilaah ah tii calaamadisay bilowgeedii. Waxsii sheegyadii ku rumoobay daadintii roobkii hore markii injiilku furmay, mar kale ayay ku rumoobi doonaan roobka dambe marka uu xirmayo. Kuwanu waa ‘wakhtiyadii nasashada’ ee rasuul Butros sii eegayay markuu yidhi: ‘Haddaba toobadkeena oo soo noqda, in dembiyadiinna loo tirtiro, markii wakhtiyada nasashadu ka iman doonaan Rabbiga hortiisa; oo isagu wuxuu soo diri doonaa Ciise.’ Falimaha Rasuullada 3:19, 20.” Khilaafkii Weynaa, 611.